

Älvdalens kommun
Älvdaelien tjjelte

Strategi för
Klimat och energi
2023-2030

Beslutad av: Kommunfullmäktige
Datum för beslut: 2023-06-07
Dokumentet gäller för: Älvdalens kommun
För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen
Datum för revidering: -
Diarienummer: KS 2023/349

Innehåll

Innehåll.....	3
1 Inledning.....	4
2 Syfte och avgränsning.....	4
2.1 Syfte	4
2.2 Avgränsning.....	4
3 Mål.....	4
3.1 Övergripande mål för territoriet Älvdalen	4
3.1.1 Nationella mål och strategier	4
3.1.2 Regional energi- och klimatstrategi	5
3.2 Mål för territoriet Älvdalen	7
3.2.1 Utsläpp av växthusgaser totalt	7
3.2.2 Utsläpp av CO2 från transportsektorn.....	7
4 Mål för den egna verksamheten.....	7
4.1 Fastigheter	7
4.2 Fordon.....	8
4.3 Avfall	8
4.4 Vatten och Avlopp.....	10
4.5 Livsmedel/Kost.....	11
4.6 Grön struktur i tät bebyggelse	12
4.7 Gatubelysning	12
4.8 Bärkraftigt resmål	13
5 Genomförande och uppföljning.....	13

1 Inledning

Föreliggande dokument redovisar Älvdalens kommuns ställningstaganden och mål vad avser såväl territoriet Älvdalen som kommunens (och de helägda kommunala bolagens) egna interna verksamheter inom områdena klimat och energi. Strategin beslutas av Kommunfullmäktige och har en planeringshorisont på åtta år. Den ska revideras vid behov och minst en gång per mandatperiod.

2 Syfte och avgränsning

2.1 Syfte

Syftet med föreliggande Klimat- och Energistrategi för Älvdalens kommun är tvådelat:

1. Att i relation till nationella och regionala mål och planer fastställa långsiktiga mål för **territoriet** Älvdalen. De kvantitativa målen fokuserar på utsläpp av växthusgaser totalt samt utsläpp av CO₂.
2. Att fastställa kort- och långsiktiga mål för kommunens **egen verksamhet**. (inkl helägda bolag) Här finns såväl kvantitativa som kvalitativa mål.

2.2 Avgränsning

Mål för den egna verksamheten redovisas inom åtta olika områden. (Fastigheter, Fordon, Vatten och Avlopp, Avfall, Livsmedel/Kost, Grön struktur i tät bebyggelse, Gatubelysning samt Bärkraftigt resmål) Vid kommande revideringar av strategin kan nya målområden tillkomma och andra målområden tas bort.

3 Mål

3.1 Övergripande mål för territoriet Älvdalen

3.1.1 Nationella mål och strategier

2020 antog regeringen en omfattande Energi- och Klimatplan.

Energi- och klimatplanen är en sammanställning av Sveriges energi- och klimatpolitik och scenarier baserade på detta. Varje medlemsstat ska meddela EU-kommissionen en nationell energi- och klimatplan vars innehåll anges i EU:s förordning 2018/1999/EU om styrningen av energunionen och klimatåtgärder. Nu är den svenska planen beslutad och inskickad till EU-kommissionen.

Energi- och klimatplanerna ska bland annat säkerställa att de EU-gemensamma målen till 2030 om förnybar energi och energieffektivisering nås. Planerna ska också samla upp rapporter gällande energi och klimat som tidigare gjorts under flera olika EU-rättsakter.

Nästa plan ska enligt förordningen lämnas in 2029 och därefter vart tionde år. Medlemsstaterna har möjlighet att uppdatera sin nationella energi- och klimatplan 2024.

Medlemsstaterna (inklusive Sverige) har tidigare rapporterat ett utkast till den nationella energi- och klimatplanen till EU-kommissionen. EU-kommissionen har sedan utfärdat rekommendationer på utkastet till respektive medlemsstat.

Som underlag för den svenska rapporteringen fick Energimyndigheten i uppdrag att tillsammans med relevanta myndigheter ta fram ett förslag till utkast på integrerad energi- och klimatplan samt förslag på slutlig plan som redovisades under 2019.

Den integrerade energi- och klimatplanen utgår från Sveriges befintliga mål och beslutade styrmedel och åtgärder för energi- och klimatområdet och scenarier baserade på dessa. Planen bygger huvudsakligen på det klimatpolitiska ramverket samt den energipolitiska inriktning och de mål som fattats utifrån energiöverenskommelsen. De långsiktiga mål och målsättningar på energi- och klimatområdet som beskrivs i planen fastslår långsiktiga villkor för näringslivet och samhället.

Älvdalens kommuns Energi- och klimatstrategi kommer självklart att förhålla sig till den nationella planen och likväl till den regionala planeringen.

Efter riksdagsvalet i Sverige 2022 förändrades majoritetsförhållanden i Sveriges riksdag och en ny regering bildades. De nationella målen för klimatpolitiken kan komma att förändras under de närmaste åren.

3.1.2 Regional energi- och klimatstrategi

Under 2019 fastställdes Dalarnas regionala energi- och klimatstrategi, ”På väg mot ett Energiintelligent och klimatsmart Dalarna”

Bakom strategin står bl a Länsstyrelsen Dalarna och Region Dalarna.

I strategin fastslås följande vision:

”Att leva och verka energiintelligent och klimatsmart är naturligt och enkelt i Dalarna år 2045”

De regionala energi- och klimatmålen är följande:

- Dalarna ska aktivt bidra till de nationella energi- och klimatmålen om:
 - minst 85 procent utsläppsminskning av växthusgaser till år 2045, jämfört med 1990
 - 70 procent utsläppsminskning av CO₂ i transportsektorn till år 2030, jämfört med år 2010
 - 100 procent förnybar elproduktion till år 2040
 - 50 procent effektivare energianvändning till år 2030, jämfört med år 2005
- De konsumtionsbaserade utsläppen per person ska vara under 1 ton CO₂-ekvivalenter år 2045
- Dalarna ska aktivt bidra till de energi- och klimatrelaterade målen i Agenda 2030*

*I Agenda 30 finns 17 övergripande mål och kopplat till dem ett stort antal underliggande mål. Totalt 11 mål, kopplat till 6 av de övergripande målen, är energi- och klimatrelaterade. Dessa är:

Mål 7.2 Väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

Mål 7.3 Fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

Mål 8.4 Förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtion och produktion

Mål 9.4 Anpassa industrin och göra den hållbar, med effektiv resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser

Mål 11.2 Tillhandahålla säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla (...) Särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken.

Mål 11.b Öka antalet städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna (...)

Mål 12.3 Halvera det globala matsvinnet per person i butik och konsumtionsledet

Mål 12.5 Väsentligen minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall

Mål 12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder (...)

Mål 12.8 Säkerställa att människor har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling (...)

Mål 13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna.

3.2 Mål för territoriet Älvdalen

3.2.1 Utsläpp av växthusgaser totalt

Mål: Från och med 2045 ska utsläppet av växthusgaser i territoriet Älvdalen uppgå till högst 11.948 ton/år. Målet relaterar till de nationella och de regionala energi- och klimatmålen* och utgår från år 1990. De totala utsläppen av växthusgaser för territoriet Älvdalen var 1990 79.658 ton.

**De nationella energi- och klimatmålen säger att Sverige fram till år 2045 ska uppnå en utsläppsminskning med minst 85%, jämfört med 1990. 2019 var de totala utsläppen i Älvdalen 48.294 ton, dvs en minskning från 1990 på ca 40%. (Källa: Emissionsdatabasen/SMHI)*

3.2.2 Utsläpp av CO2 från transportsektorn

Mål: Från och med 2030 ska utsläppet av CO2 i territoriet Älvdalen, från transportsektorn uppgå till högst 9.972 ton/år Målet relaterar till de nationella och de regionala energi- och klimatmålen* och utgår från år 2010. De totala utsläppen av CO2 från transportsektorn för territoriet Älvdalen var 2010 33.240 ton.

**De nationella energi- och klimatmålen säger att Sverige fram till 2030 ska uppnå en utsläppsminskning i transportsektorn med 70%, jämfört med 2010. 2019 var CO2utsläppen i transportsektorn i Älvdalen 24.285 ton, dvs en minskning från 2010 på ca 33%. (Källa: Emissionsdatabasen/SMHI)*

4 Mål för den egna verksamheten

4.1 Fastigheter

Övergripande mål: All fastighetsdrift inom kommunkoncernen ska långsiktigt vara klimatneutral

Delmål 1: Senast 2030 ska all uppvärmning av koncernens fastigheter vara fossilfri

Delmål 2: 2023 ska minst 95% av uppvärmningen av koncernens fastigheter vara fossilfri (Enl Kommunplan 2023-2024)

Delmål 3: 2024 ska minst 95% av uppvärmningen av koncernens fastigheter vara fossilfri. (Enl Kommunplan 2023-2024)

Delmål 4: Senast 2025 ska 100% av kommunkoncernens inköp av el vara grön el.

Delmål 5: Fram till 2025 ska antalet nya m2 solceller i kommunkoncernen öka med minst 300 m2 i förhållande till 2022. (Ur Kommunplan 2023-2024)

Ansvarig: Norra Dalarnas Fastighets AB, Älvdalens Vatten och Avfall AB

4.2 Fordon

I slutet av 2022 fanns inom kommunkoncernen ca 75 bilar/fordon varav 15 av dessa i fastighetsbolaget. Så gott som samtliga av kommunens egna fordon drivs av diesel. Av fastighetsbolagets bilar är tre eldrivna, åtta drivs av HVO och resterande av diesel. Bolagets mål är hela deras bilpark ska vara fossilfri 2027.

Övergripande mål:

Mål 1: Kommunens långsiktiga mål är att hela fordonsflottan senast 2030 ska vara fossilfri. Nyanskaffningen av bilar ska huvudsakligen vara inriktad på elbilar.

Mål 2: Senast 2023 ska andelen hybrid- eller elbilar i koncernen vara 15% (Enl Kommunplan 2023-2024)

Mål 3: Senast 2024 ska andelen hybrid- eller elbilar i kommunen vara 15%

Mål 4: Senast 2023 ska antalet laddningspunkter för koncernens eget bruk minst uppgå till 18 st.

Mål 5: Senast 2024 ska antalet laddningspunkter för koncernens eget bruk minst uppgå till 18 st

Mål 6: Senast 2025 ska antalet laddningspunkter för koncernens eget bruk minst uppgå till 18 st.

Mål 7: Älvdalens kommun ska verka för att antalet laddningspunkter för externa besökare/förbipasserande ökar.

Ansvarig: Vård och Omsorgsförvaltningen samt Norra Dalarnas Fastighets AB.

4.3 Avfall

Älvdalens kommun antog 2018 en ny Avfallsplan. (Kommunal plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering) Planen är gemensam med Mora och Orsa vad avser mål, aktiviteter och ansvar för genomförande. När det gäller de övergripande målen är dessa dessutom samordnade med samtliga kommuner i Dalarna.

Övergripande mål:

Avfallsplanen var ursprungligen tänkt att gälla under tiden 2018-2022. I avvaktan på att en ny plan tas fram under 2023 är den fortfarande gällande. Planen innehåller följande övergripande mål:

Övergripande mål 1: Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning.

Övergripande mål 2: Hushåll, kommuner och verksamheter ska bli bättre på att källsortera och materialåtervinningen ska öka.

Övergripande mål 3: Matavfall ska omhändertas så att nationella miljömål uppnås.

Övergripande mål 4: Insamlingen av farligt avfall ska förbättras.

Övergripande mål 5: Tillgänglighet och förutsättningarna för att lämna grovavfall till återanvändning ska förbättras.

Övergripande mål 6: Återanvändning av avloppsslam ska bidra till resurseffektiva kretslopp med minsta möjliga påverkan av farliga ämnen.

Övergripande mål 7: Risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda kommunala deponier ska minska.

Övergripande mål 8: Nedskräpning ska minska i städer, naturområden samt längs sjöar och vattendrag.

Övergripande mål 9: Minska avfallsmängder och öka återanvändning av byggavfall samt använda miljövänliga material och omhändertar farligt avfall på rätt sätt.

För de nedbrutna mätbara målen för Älvdalens del hänvisas till avfallsplanen.

Mål i föreliggande klimat- och energistrategi:

Den för varje tid aktuella Avfallsplanen i Älvdalens kommun, inkl övergripande och mätbara mål, är även en del i kommunens Klimat- och Energistrategi.

Ansvarig: Framgår av Avfallsplanen

OBS! Under 2022 påbörjades arbetet med en ny plan inom detta område. Den kommer att benämnas **Kretsloppsplan** och beräknas vara klar under senare del av 2023.

4.4 Vatten och Avlopp

Älvdalens Kommun antog 2019 en ny VA-plan, "Vatten- och Avloppsplan 2019-2023, Älvdalens Kommun". Syftet med planen är att säkerställa att invånare och besökare i Älvdalens Kommun har bra dricksvatten och ett omhändertagande av avloppsvatten som säkerställer en god livsmiljö.

Övergripande mål: De övergripande målen med Älvdalens VA-försörjning är följande;

- Alla medborgare ska ha tillgång till rent dricksvatten och avloppet ska omhändertas så att väsentliga störningar på miljön undviks.
- Skydd av vattenresurser för dricksvatten ska prioriteras högt, särskilt Älvdalsåsen, uppströms Idre, Särna och Älvdalen samt de nedre delar (nedströms Blybergssdammen) som kan påverka förutsättningar för Älvdalens och Mora kommuns framtida vattenförsörjning .
- Alla medborgare ska ha en hållbar VA-försörjning utifrån de lokala förutsättningarna och behoven. Med hållbar avses i detta fall aspekter utifrån miljö, ekonomi och socialt (hälsa, livskvalitet, boendetrygghet, likställighet, etc). Alla tre delar måste beaktas vid olika beslut och ställningstaganden som berör Älvdalens framtida VA-försörjning.
- Planering och utveckling av VA-försörjningen i Älvdalens kommun samordnas med kommunens översiktsplan och övrig fysisk planering samt samordnas också i lämplig omfattning med kommunens olika förvaltningar/styrelser/nämnder utifrån dess olika ansvarsområden.
- VA-försörjningen ska bidra till en positiv samhällsutveckling av kommunen och regionen och den ska stödja kommunens fysiska planering och övergripande mål, vilket medför att VA-försörjning ska prioriteras enligt följande;
 - Den allmänna VA-anläggningen ska fungera på kort och lång sikt.
 - Anslutningsgrad och användning av nuvarande allmänna VA-anläggningar ska stärkas i syfte att förbättra miljö, hälsa och ekonomi.
 - Utveckling av VA-försörjning ska följa av översiktsplanen utpekade bebyggelsekärnor (Älvdalens tätort, Idre, Särna), utvecklingsstråk och utvecklingsområden samt identifierade behov (miljö, hälsa). Utbyggnad av allmän VA-försörjning prioriteras med beaktande av att det är ekonomiskt rimligt för VA-huvudmannen.

Den för varje tid aktuella VA-planen i Älvdalens kommun, inkl övergripande och mätbara mål, är även en del i kommunens Klimat- och Energistrategi.

Ansvarig: Framgår av VA-plan 2019-2023

*OBS! Under 2022 påbörjades arbetet med en ny plan inom detta område. Den kommer att benämnas **Vattentjänstplan** och beräknas vara klar i december 2023.*

4.5 Livsmedel/Kost

Kommunfullmäktige i Älvdalens kommun antag i maj 2021 en ny kostpolicy. Detta dokument omfattar en policy för kost, livsmedel och servering av mat och måltider i Älvdalens kommun.

Syftet med policyn är att säkerställa matens kvalitet på alla plan och att alla verksamheter som på något sätt arbetar med eller kring kommunens måltider har kännedom om de mål och riktlinjer som styr arbetet med dessa.

Förutom ovanstående har kostpolicyn även bäring på miljö- och klimatfrågor samt djurhållning.

Övergripande mål/Delmål: (Där inte annat anges är målen hämtade ur Kostpolicy 2021 Älvdalens Kommun)

Maten som serveras inom ramen för Älvdalens kommuns verksamheter ska bidra till minskad miljöpåverkan och en förbättrad folkhälsa.

Delmål 1: Andel kravmärkta, ekologiska eller närproducerade livsmedel i koncernens verksamheter ska 2023 uppgå till minst 35%. (Ur Kommunplan 2023–2024)

Delmål 2: Andelen kravmärkta, ekologiska eller närproducerade livsmedel i koncernens verksamheter ska 2024 uppgå till minst 35%. (Ur Kommunplan 2023–2024)

Delmål 3: Kött och livsmedel som innehåller animalier bör vara producerade på svensk köttråvara och/eller från ekologiskt uppfödda eller gräsbetande djur.

Delmål 4: Älvdalens kommun ska säkerställa att hänsyn har tagits till att minska mängden CO₂ i kommunens arbete med mat och måltider.

Delmål 5: Älvdalens kommun ska i livsmedelsupphandling förvissa sig om att hänsyn har tagits till minskade transportsträckor i alla led.

Kommunens kostpolicy innehåller ytterligare ett antal målsättningar som ej har direkt koppling till klimat- eller energifrågor.

Ansvar/uppföljning: Varje verksamhet som påverkas av kostpolicyn ska årligen göra uppföljningar på de överenskomna målen.

4.6 Grön struktur i tät bebyggelse

Träd och vegetation har betydelse för mikroklimatet i tät bebyggelse. Vid anläggning av nya bostäder i form av flerbostadshus ska träd och annan vegetation vara en naturlig del av närmiljön. Träd och vegetation på parkmark och allmän plats fyller en funktion såväl för biologisk mångfald, estetik som klimat och eventuella konsekvenser behöver därför utredas innan träd och buskar tas bort.

Övergripande mål: Vid framtagande av översiktsplaner, fördjupade översiktsplaner, centrumutvecklingsplaner samt detaljplaner ska den gröna strukturen beaktas.

4.7 Gatubelysning

Älvdalens Kommun äger och har kostnaden för ca 2 300 vägbelysningsarmaturer. De allra flesta av dessa har succesivt bytts ut och är försedda med LED-armaturer. **Ca 600 av belysningspunkterna har (2020) natriumarmaturer som succesivt kommer att bytas ut.** LED-lampan är i normalfallet på 35W och natriumlampan på 70W.

Övergripande mål: Samtliga belysningspunkter som Älvdalens kommun äger ska vara försedda med LED-armaturer

4.8 Bärkraftigt resmål

Under drygt 10 år har Älvdalens kommun deltagit i det s k SITE-samarbetet. SITE står för Sälen-Idre-Trysil-Engerdal och samarbetet har främst handlat om gemensam utveckling av besöksnäringen.

SITE III som pågått de senaste tre åren och avslutades hösten 2022 har haft projektnamnet ”Hållbar internationell världsdestination”.

En väsentlig del av arbetet inom ramen för projektet har varit att säkerställa certifiering av destinationerna och enskilda företag. Den märkning/certifiering man valt är utvecklad i Norge och heter Bärkraftigt resmål (Baerekraftig reismål)

Älvdalen/Idre blev under hösten 2022 recertifierad till Bärkraftigt resmål 2.0. Certifieringen innehåller 104 st kriterier och indikatorer inom följande områden:

- A. Förankring och implementering politiskt
- B. Förankring och implementering på destinationen
- C. Bevarande av natur, kultur och miljö
- D. Förstärkning av sociala värderingar
- E. Ekonomisk livskraft

Certifieringen genomförs av en extern kontrollant. Maximal poäng är 196 och Älvdalen/Idre fick 181 (=92%) Vid första certifieringen 2018 fick Idre 87,1 %. Även Engerdal och Sälen godkändes av kontrollanten. Trysil ligger ett steg före och har redan certifierats enligt Bärkraftigt resmål 3.0

Övergripande mål: Älvdalen/Idre ska långsiktigt fortsätta jobba med certifieringsmodellen Bärkraftigt resmål. Processen ska ske i samarbete mellan Älvdalens kommun och Destinationsutveckling Idre AB (DIAB)

Delmål 1: Senast 2025 ska Älvdalen/Idre recertifieras enligt Bärkraftigt resmål 3.0

5 Genomförande och uppföljning

Föreliggande Klimat- och energistrategi har en planeringshorisont på 8 år, 2023-2030. Antalet målområden uppgår till åtta stycken, (Fastigheter, Fordon, Vatten och avlopp, Avfall, Livsmedel/Kost, Grön struktur i tät bebyggelse, Gatubelysning samt Bärkraftigt resmål)

Under varje målområde finns ett varierat antal övergripande och/eller specificerade mål.

Ansvarig för respektive målområde framgår av dokumentet. En gång vartannat år med start 2025 ska ansvariga för respektive målområde, till kommunstyrelsen, redovisa en lägesrapport. I samband med dessa lägesrapporter uppdateras Klimat- och Energistrategin genom beslut i kommunstyrelsen.

6 Referenser.

- Kommunplan Älvdalens Kommun 2023-2024, antagen av Kommunfullmäktige 2022-12-19
- Kostpolicy Älvdalens Kommun, antagen av kommunfullmäktige 2021-05-21
- Vatten- och avloppsplan för Älvdalens Kommun 2019-2023
- Avfallsplan Älvdalens kommun 2018-2022 (Kommunal plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering)
- Sveriges integrerade nationella energi- och klimatplan, Regeringen 2020-01-16
- På väg mot ett Energiintelligent och klimatsmart Dalarna 2045. Regional energi- och klimatstrategi 2019.
- Nationella emissionsdatabasen/SMHI